

საქართველოს გაერთიანებული სახელმწიფოს და სოფლის მეურნეობის მინისტრი

ბრძანება N 2-1052

13/11/2020

ქ. თბილისი

ქ. თბილისში, შპს „მეა-გეოს“ ცემენტის საწარმოს ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებაზე (წარმადობის გაზრდა) სკრინინგის გადაწყვეტილების შესახებ

შპს „მეა-გეოს“ მიერ, გზშ-ის ჩატარების საჭიროების დადგენის მიზნით, საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში წარმოდგენილია ქ. თბილისში, გაგრის ქ. N2-ში მდებარე ცემენტის საწარმოს ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების სკრინინგის განცხადება.

შპს „მეა-გეოს“ საქმიანობის საფუძველს წარმოადგენს, საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს მიერ ქ. თბილისში, გაგრის ქ. N2-ში შპს „ჯორჯიან თაზბის“ ცემენტის წარმოებაზე 2010 წლის 28 მაისს გაცემული ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა N32 და გარემოზე ზემოქმედების ნებართვა. 2010 წელს კომპანიების ერთობლივი მომართვის საფუძველზე აღნიშნული ნებართვა გადაეცა შპს „GT- ცემენტს“. 2015 წელს შპს „GT-ცემენტისგან“ აღნიშნული ნებართვა გადაეცა შპს „ჯიქურს“. 2016 წელს კომპანიების ერთობლივი მომართვის საფუძველზე ზემოაღნიშნული ნებართვა შპს „ჯიქურისგან“ გადაეცა შპს „დუღაბს“, რომელიც შემდგომ ჩამოყალიბდა შპს „მეა-გეოს“ სახელით. ზემოაღნიშნული ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის საფუძველზე გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის 48-ე მუხლის მე-4 ნაწილის შესაბამისად გაიცა გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება (N2-858; 24/09/2020).

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სახელმწიფო საექსპერტო დაწესებულება - გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის 2019 წლის 8 ოქტომბრის N DES41900000301 ბრძანების საფუძველზე, 2019 წლის 25 ნოემბერს გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის უფლებამოსილი თანამშრომლების მიერ, განხორციელდა ქ. თბილისში, გაგრის ქ. N2-ში განთავსებულ შპს „დუღაბის“ (ს/კ 400086143) კუთვნილ ცემენტის წარმოებაზე 2016 წლის 31 მაისს გაცემული N000209 გარემოზე ზემოქმედების ნებართვით (2010 წლის 28 მაისის N32 ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა) გათვალისწინებული პირობებისა და გარემოს დაცვის სფეროში მოქმედი კანონმდებლობით დადგენილი ნორმების შესრულების მდგომარეობის ინსპექტირება, რის შედეგადაც გამოვლინდა რიგი დარღვევები. სსდ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის მიერ განხორციელებული ინსპექტირების მასალები გადმოგზავნილი იქნა სამინისტროში, რის საფუძველზეც შპს „დუღაბის“ ცემენტის საწარმოზე გაცემული გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილებით განსაზღვრული პირობების შესრულების მიზნით, სამინისტრომ 2020 წლის 27 ივლისის N7087/01 წერილით უზრუნველყო გონივრული ვადების დადგენა.

სკრინინგის განცხადების თანახმად, შპს „მეა-გოს“ ცემენტის საწარმო მდებარეობს ქ. თბილისში, გაგრის ქ. N2-ში, საწარმოს კუთვნილ არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთზე (ს/კ 01.11.03.003.018), საერთო ფართობით 2140 მ². აღნიშნული ტერიტორიის ფარგლებში მიწის ნაკვეთი ყველა მხრიდან შემოღობილია კაპიტალური კედლით, ხოლო ზედაპირი მოხრეშილია და წარმოადგენს ე.წ. ტექნოგენურ გრუნტს. საწარმოს ტერიტორიის საკადასტრო საზღვრის ჩრდილო-აღმოსავლეთით 245 მ-ში მდებარეობს ლიბანის ქუჩა, უახლოესი ზედაპირული წყლის ობიექტი (მდ. მტკვარი) მიედინება ტერიტორიის სამხრეთ-აღმოსავლეთით 620 მ-ში. უახლოესი საცხოვრებელი სახლი დაშორებულია დაახლოებით 100 მეტრით.

აღნიშნული ცემენტის საწარმო დღეის მდგომარეობით მუშაობს წელიწადში 300 დღე, 12 საათიანი სამუშაო გრაფიკით და მისი წლიური წარმადობა შეადგენს 10800 ტონას. წარმოდგენილი ინფორმაციით, ქვეყანაში სამშენებლო ცემენტის მიმართ მზარდი მოთხოვნის გათვალისწინებით, კომპანია გეგმავს სამუშაო საათების გაზრდის ხარჯზე გაზარდოს საწარმოს წარმადობაც. დაგეგმილი ცვლილების განხორციელების შემდეგ კომპანია იმუშავებს 300 დღე, 22 საათიანი სამუშაო რეჟიმით და მისი წარმადობა იქნება 19800 ტონა.

სკრინინგის განცხადების თანახმად, საწარმოში მიმდინარეობს სხვადასხვა მარკის პორტლანდცემენტის წარმოება, რომლის ტექნოლოგიური პროცესი მექანიკურია და გულისხმობს კლინკერის შეცხოვრილი მყარი ნატეხების დამსხვრევას და თაბაშირის ან თაბაშირით მდიდარ ნედლეულთან და სხვა დანამატებთან ერთად დაფქვას. გამომდინარე იქიდან, რომ პორტლანდცემენტის კლინკერის წარმოების ტექნოლოგია მოითხოვს დიდი მოცულობის ნედლეულის გადამუშავებას და წარმოქმნის გარემოზე ნეგატიური ზემოქმედების რისკებს, საწარმოში არ ხდება მისი წარმოება. კლინკერის შემოტანა ძირითადად გათვალისწინებულია აზერბაიჯანში მოქმედი შპს „ნორმას“ ცემენტის საწარმოდან, საჭიროების შემთხვევაში აგრეთვე შემოტანილი იქნება რუსეთიდან, თურქეთიდან, სომხეთიდან და საქართველოში მოქმედი ცემენტის ქარხნებიდან.

მასალების მიმღებ ბუნკერში ჩატვირთვამდე კაზმი მზადდება ავტომატურად საშუალებით, დადგენილი რეცეპტის შესაბამისად და იტვირთება მიმღებ ბუნკერში, საიდანაც ლენტური ტრანსპორტიორით დასაფქვავად გადადის რუსული 1456AY3 მარკის ორკამერიან, ბურთულეებიან მილწისქვილში (მოცულობა 8მ³), რომელიც ტექნოლოგიური პროცესის ძირითადი კომპონენტია. აღნიშნული წარმოადგენს ჰორიზონტალურ, ბრუნვად მოწყობილობას, რომელიც იმართება გარე ელექტრომრავის გამოყენებით. მილწისქვილის მაქსიმალური წარმადობა შეადგენს 3 ტ/სთ-ს, ხოლო ბრუნვის სიხშირე 29 ბრ/წთ-ს. დამფქვავ კამერას მასალა (კაზმი) მიეწოდება თანაბარი ინტენსივობით. წისქვილის კამერაში განლაგებულია სხვადასხვა სახის ფოლადის ბურთულები. ცენტრიდანულ ენერგიას, რომელიც აღიძვრება წისქვილის მილის ბრუნვით, გარკვეულ სიმაღლეზე ააქვს ფოლადის ბურთულები და ვარდნისას მათი დაცემის ხარჯზე ქუცმაცდება მასალა. წისქვილიდან გასვლის შემდეგ, დამზადებული ცემენტი გადის სეპარაციას სეპარატორში, არასაკმარისად დაფხვნილი ცემენტი ბრუნდება წისქვილში პნევმოტრანსპორტიორის მეშვეობით. წისქვილიდან გამოსული მზა ცემენტი იტვირთება 65 მ³ მოცულობის სამ სილოსში, სადაც ხორციელდება ცემენტის დაფასოების ოპერაციები (სტანდარტულ პარკებში და ნაყარით ავტოტრანსპორტში პროდუქტის სახელოიანი ჩამტვირთველი მექანიზმის გამოყენებით). დაგეგმილი ცვლილების ფარგლებში

არსებული ტექნოლოგიური ციკლის ცვლილება გათვალისწინებული არ არის, ცემენტი მარკების მიხედვით ამჟამადაც და შემდგომშიც იწარმოება: CEM I (500 მარკა), CEM II A-P (400 მარკა), CEMII-B-P (300 მარკა). რაც შეეხება ინფრასტრუქტურას, ცვლილების შედეგად საწარმოში არსებული 3 ერთეული სილოსის მიმდებარედ მოეწყობა მეოთხე სილოსი (მოცულობა 65 მ³). ამასთან, ნედლეულის (ცემენტის) დახურული საწყობის შესასვლელთან მოეწყობა ბეტონის ხელოვნური 25-30 სმ შემალემა დამრეცი ფერდებით, რათა უზრუნველყოფილ იქნას მოჭარბებული სანიაღვრე წყლების შემთხვევაში საწყობის დაცვა ატმოსფერული ნალექებისგან.

წარმოდგენილი დოკუმენტაციის თანახმად, საწარმოს ფუნქციონირებისას მტვრის ნაწილაკების (ცემენტის მტვერი, SiO₂ 20-70% და არაორგანული მტვერი, SiO₂<20%) ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვევას ადგილი აქვს ნედლეულის საწყობის, კვების, ცემენტის დაფქვისა და სილოსების/შზა პროდუქციის დაფასების უბნებზე. საწარმოს ძირითადი ტექნოლოგიური პროცესები, როდესაც ხდება მტვრის წარმოქმნა, კერძოდ კაზმის დაფქვა და შემდგომ ცემენტის სილოსებში გადატვირთვა მიმდინარეობს დახურულ სივრცეში, რაც ამცირებს მტვრის გარემოში მოხვედრის რისკს. წარმოდგენილი პროექტით გათვალისწინებული ცვლილებების შემთხვევაში, როგორც ეს სკრინინგის განცხადებაშია აღნიშნული, იზრდება გაფრქვევების წლიური ინტენსივობა. აღსანიშნავია ის ფაქტი, რომ სსდ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის მიერ საწარმოში ჩატარებული ინსპექტირების შედეგად გამოვლინდა, რომ გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის შესაბამისად, ცემენტის წისქვილზე დამონტაჟებული ორსაფეხურიანი გამწმენდი სისტემის მეორე საფეხური (სახელოანი ფილტრი) არ არის აღჭურვილი საკმარისი რაოდენობის ფილტრებით (სახელოებით). ამასთან, საწარმოს ტერიტორიაზე განთავსებულ კაპიტალურ შენობაში დარღვეული იყო დამონტაჟებული საფქვაკი წისქვილისა და მილგაყვანილობის ჰერმეტიკობა, თუმცა სკრინინგის განცხადებაში არ არის მოცემული საწარმოს აირმტვერდამჭერი სისტემის შესახებ ინფორმაცია. ზემოაღნიშნულის მოსახლეობასთან სიახლოვის, ასევე იმ გარემოების გათვალისწინებით, რომ დაგეგმილი ცვლილებების განხორციელების შედეგად მოსალოდნელია ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეული მავნე ნივთიერებების რაოდენობის გაზრდა, დამატებით შესწავლას, შეფასებას და შემარბილებელი ღონისძიებების შემუშავებას საჭიროებს ატმოსფერულ ჰაერზე მოსალოდნელი ზემოქმედება.

რაც შეეხება ხმაურის გავრცელებას, საწარმოს ექსპლუატაციისას ხმაურის გავრცელება ხდება სატრანსპორტო საშუალებებისა და ტექნიკის, ასევე სხვადასხვა დანიშნულების ელექტროძრავების მუშაობის შედეგად. სატრანსპორტო საშუალებებიდან საწარმოში მუშაობს ერთი ავტოდამტვირთველი (რომელიც ასრულებს კლინკერის და დანამატების გადაადგილებას და სადოზატორო ბუნკერებში განთავსების ოპერაციებს). საწარმოში ფუნქციონირებადი ელექტროძრავები ძირითადად განთავსებულია დახურულ შენობებში. აღნიშნულის გათვალისწინებით, შენობის გარეთ გავრცელებული ხმაურის დონე უმნიშვნელოა. სკრინინგის ანგარიშში აღნიშნულია, რომ საწარმოს ექსპლუატაციისას მოსალოდნელი არ არის ხმაურის დასაშვები ნორმებზე გადაჭარბება, როგორც დღის ასევე ღამის საათებში, თუმცა სათანადოდ არ არის შეფასებული ღამის საათებში საწარმოს ექსპლუატაციისა და პროდუქციის ტრანსპორტირების შედეგად, ხმაურით გამოწვეული ზემოქმედება მოსახლეობის სიახლოვის გათვალისწინებით. ვინაიდან კომპანიის მიერ სამუშაო საათების გაზრდის ხარჯზე (12 საათიანი სამუშაო რეჟიმიდან გადადის 22 საათიანი მუშაობის რეჟიმზე) მოიმატებს ზემოქმედება როგორც გარემოზე ისე უახლოეს მოსახლესთან, შეფასებას საჭიროებს აღნიშნული საკითხები.

სკრინინგის განცხადების თანახმად, საწარმოში წყალი გამოიყენება მხოლოდ სასმელ-სამეურნეო დანიშნულებით. საწარმოს წყალმომარაგება ხორციელდება ქ. თბილისის წყალმომარაგების სისტემიდან, ხოლო სამეურნეო-ფეკალური წყლის ჩაშვება ხორციელდება ქ. თბილისის საკანალიზაციო ქსელში. იმის გათვალისწინებით, რომ ფუნქციონირების შედეგად საწარმოო ჩამდინარე წყლის ჩაშვებას ადგილი არ აქვს, ამასთან ტერიტორიაზე დასაწყობებული არ არის ნავთობპროდუქტები, ხოლო მცირე რაოდენობის საპოხი მასალა განთავსებულია მყარი ზედაპირის მქონე გადახურულ საწყობში, მოსალოდნელი არ არის ზედაპირულ და გრუნტის წყლებზე ზემოქმედება.

საწარმოს ექსპლუატაციისას ადგილი აქვს როგორც სახიფათო ისე არასახიფათო ნარჩენის წარმოქმნას. არასახიფათო ნარჩენი საწარმოში თავსდება შესაბამისად დასტიკერებულ კონტეინერებში და პერიოდულად გაიტანება ქ. თბილისის დასუფთავების სამსახურის მიერ. რაც შეეხება სახიფათო ნარჩენს, მათი რაოდენობა მცირეა. აღნიშნული ნარჩენი თავსდება ჰერმეტიკ ტარაში, შეფუთულ მდგომარეობაში, ხოლო შემდგომ მართვის მიზნით გადაეცემა შესაბამისი ნებართვის მქონე კომპანიას.

საწარმოს განთავსების და მისი მიმდებარე ტერიტორია მთლიანად ანთროპოგენულია. საწარმოს მიმდებარე ტერიტორიაზე არ ფიქსირდება მრავალწლიანი ხე-მცენარეები და წითელ ნუსხაში შეტანილი სახეობები. ასევე არ გამოვლენილა არქეოლოგიური ან კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლები. საწარმოს მიმდებარე ტერიტორიაზე მსგავსი ტიპის საწარმოო ობიექტები არ ფიქსირდება, შესაბამისად ადგილი არ აქვს კუმულაციურ ზემოქმედებას.

„გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-7 მუხლის მე-5 ნაწილის შესაბამისად, სკრინინგის განცხადება გამოქვეყნდა სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე და გლდანის გამგეობის საინფორმაციო დაფაზე. საზოგადოების მხრიდან აღნიშნულ საქმიანობასთან დაკავშირებით სამინისტროში წერილობითი შენიშვნები და მოსაზრებები წარმოდგენილი არ ყოფილა.

დაგეგმილი ცვლილების მასშტაბის, მოსახლეობასთან დაშორების მანძილის და გარემოზე ზემოქმედების გათვალისწინებით ცემენტის საწარმოს ექსპლუატაციის პირობების ცვლილება (წარმადობის გაზრდა) გამოიწვევს გარემოზე მნიშვნელოვან ზემოქმედებას.

ზემოაღნიშნული კრიტერიუმების გათვალისწინებით, „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-5 მუხლის მე-12 ნაწილის, ამავე კოდექსის II დანართის მე-5 პუნქტის 5.4 ქვეპუნქტის საფუძველზე,

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ:

1. მიღებულ იქნეს სკრინინგის გადაწყვეტილება, რომ ქ. თბილისში, შპს „მეა-გეოს“ ცემენტის საწარმოს ექსპლუატაციის პირობების ცვლილება (წარმადობის გაზრდა) **დაექვემდებაროს** გარემოზე ზემოქმედების შეფასებას;
2. შპს „მეა-გეო“ ვალდებულია „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-8 მუხლის შესაბამისად უზრუნველყოს სკოპინგის პროცედურის გავლა;
3. ბრძანება დაუყოვნებლივ გაეგზავნოს შპს „მეა-გეოს“;
4. ბრძანება ძალაში შევიდეს შპს „მეა-გეოს“ მიერ ამ ბრძანების გაცნობისთანავე;

5. სკრინინგის გადაწყვეტილების გაცემიდან 5 დღის ვადაში აღნიშნული გადაწყვეტილება განთავსდეს სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე და გლდანის გამგეობის საინფორმაციო დაფაზე;
6. ბრძანება შეიძლება გასაჩივრდეს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიაში (თბილისი, დ. აღმაშენებლის ხეივანი, მე12 კმ. N6) მხარის მიერ მისი ოფიციალური წესით გაცნობის დღიდან ერთი თვის ვადაში.

ლევან დავითაშვილი

მინისტრი